

Bryssels, 14 april 2020

S&D positionspaper

En progressiv jämställdhetslinje för COVID-19-krisen

Den globala och europeiska hälso- och ekonomikrisen till följd av COVID-19-viruset avslöjar begränsningarna och utmaningarna i våra samhällen och våra socioekonomiska system liksom fördjupar befintliga ojämlikheter. **Som vi har sett i tidigare kriser är kvinnor de mest utsatta samtidigt som de är viktiga för att upprätthålla det offentliga livet och viktiga tjänster och återuppbyggnad. De påverkas mest, både omedelbart och på lång sikt.**

- **Kvinnor är i frontlinjen av COVID-19-pandemin:** Kvinnor är oproportionellt representerade i yrken där exponeringen för viruset är hög, de arbetar på sjukhus, i butiker, i skolor som fortfarande är öppna samt inom vård och omsorg. **70% av den globala hälso- och sjukvårdsstyrkan, som läkare, sjuksköterskor och vårdarbetare, är kvinnor. Butiksinnehavare, anställda och städpersonal utgörs också av främst kvinnor, ofta betalda med enbart minimilön.** Det är tack vare de som arbetar i frontlinjen, för vilka fysisk distans ofta inte är ett alternativ och som därmed bär den ökade bördan av att potentiellt sprida viruset till sina släktingar, som våra ekonomiska, sociala och hälso- och sjukvårdssystem samt vårt vardagliga liv och viktiga aktiviteter bibehålls. **Samtidigt är kvinnor inom dessa sektorer sällan involverade i beslutsfattande på grund av det befintliga glasstaket.**
- **Kvinnor och flickor utsätts nu i större utsträckning för könsbaserat våld:** Siffror från flera medlemsstater visar att antalet fall av våld mot kvinnor har ökat markant (till exempel 30% i Frankrike) under isoleringen. **För kvinnor som lever i relationer där våld förekommer och som nu tvingas stanna hemma tillsammans med den som misshandlar dem kan isoleringsåtgärderna vara lika farligt som något virus.** Femicider räknas inte med i den officiella dödsstatistiken för COVID-19 men riskerar att vara relaterade till utbrottet och de nedstängningsåtgärder som vidtagits under denna period. Begränsad tillgång till stödjänster, som skyddade boenden och hotlines som för närvarande riskerar att stängas, gör att kvinnor inte kan söka hjälp. Ytterligare ekonomiska begränsningar efter denna kris kommer att göra det svårare att lämna våldsamma partners.
- **Kvinnor riskerar att ha begränsad tillgång till preventivmedel, mödravård och säkra aborter:** På grund av den extraordinära situationen i hälsosystemen och eftersom viktiga tjänster och varor blir mer begränsade, **riskerar kvinnor att förlora den grundläggande rättigheten till hälso- och sjukvård.** Bevis från tidigare epidemier (däribland Ebola och Zika) tyder på att ansträngningar för att stoppa utbrott ofta omfördelar resurser från rutinmässiga hälsovårdstjänster som rör mödravård och preventivmedel samt **ofta förvärrar redan begränsad tillgång till tjänster inom sexuell och reproduktiv hälsa. Just nu bevittar vi till och med försök att över-**

klaga rätten till abort i en medlemsstat. Inte minst ungdomar behöver hög tillgänglighet. Ytterligare kritiska behov är tillgång till **säkra förlossningar**, särskilt när det gäller komplikationer, tillgång till **preventivmedel** samt tillgång till **klinisk hantering vid våldtäkt**.

- **Kvinnor utför majoriteten av obetalda hushållssysslor och omsorgsarbete hemma under normala omständigheter. Som ett resultat av den nuvarande krisen och vidtagna åtgärder ökar det obetalda arbetet för kvinnor:** Kvinnor får en ökad känslomässig, mental och social börda när skolor och förskolor är stängda, när barnomsorg och undervisning sker hemma och när äldre släktingar behöver hjälp med ärenden. **Att balansera distansarbete och familjeansvar, som inte borde vara en fråga för enbart kvinnor, blir ytterligare en belastning**, särskilt för ensamstående föräldrar som huvudsakligen är kvinnor (85%). Detta kan leda till sämre arbetsprestationer jämfört med de manliga kollegorna, ett faktum som kan bli avgörande när företagen börjar fungera som vanligt igen. Återhämtningen kommer inte att vara omedelbar, många jobb kommer att gå förlorade och arbetstiden reduceras, något som skett i tidigare kriser. **Även de långsiktiga effekterna av denna kris kommer troligen att drabba kvinnor allvarligare på grund av det sociala mandatet rörande omsorgsarbetet.** I alla kriser och på alla platser har mäns jobb återhämtat sig tidigare än kvinnors.
- **Kvinnor kommer att drabbas kraftigt ekonomiskt, även på lång sikt, vilket historien visar:** Med hot om en kommande ekonomisk nedgång kommer missgynnade grupper av kvinnor, däribland ensamstående mödrar, migrantkvinnor och kvinnor med låg inkomst, osäkra anställningar och deltidsjobb, att påverkas på lång sikt av krisen. De kommer att riskera fattigdom, arbetslöshet, social exkludering eller hemlöshet. Detta var fallet redan under 2008-krisen och vi måste se till att vi den här gången reagerar annorlunda och i rätt tid för att undvika det värsta. Det finns därför ett legitimt skäl till **oro för allvarliga arbetsförluster i kvinnodominerade yrken** - många kvinnor, förutom att de redan arbetar under osäkra förhållanden, kommer inte att få lön om de inte arbetar och har inte rätt till betald sjukfrånvaro eller saknar arbetslöshetsstöd. Detta **förstärker ytterligare pensionsgapet mellan könen.**

Den oproportionerliga börda som kvinnor bär under och efter denna pandemi kräver en progressiv och jämställdhetsfokuserad linje, både i de omedelbara och långsiktiga åtgärderna, på nationell nivå liksom på EU-nivå.

S&D-gruppen i Europaparlamentet kräver:

OMEDELBARA JÄMSTÄLLDHETSÅTGÄRDER:

- Säkerställa omedelbara riktade offentliga investeringar för att tillgodose behoven hos leverantörer av kvinnors hälsovårdsprodukter så som skyddsutrustning och sanitetsprodukter
- Inkludera erfarenhet och expertis från alla kön vid hanteringen av krisen; eftersom beslut fattas om kvinnor måste kvinnor ha en röst.
- Säkerställa **stöd och tillgänglighet av stödlinjer**, digitala plattformar och telefonappar, **juridiskt stöd och skyddade boenden för kvinnor som utsätts för könsbaserat våld**. Detta kan göras genom att återanvända exempel på bästa praxis (som apoteksnätverk, onlineapplikationer). Tillhandahålla jämställdhetsutbildning för vårdgivare samt för poliser och verkssamma inom rättsväsendet och driva informationskampanjer via sociala och traditionella medier om risken för ökat könsbaserat våld samt inkludera information om tillgängliga stöd-tjänster. Säkerställa tillgänglighet av **akutstöd till civilsamhällesorganisationer, däribland till skyddade boende för kvinnor**, stöd till våldsoffer eller stöd till kvinnor som behöver hjälp; **säkerställa tillgång till juridisk hjälp och polisskydd** för utsatta kvinnor.

- Garantera **tillgång till medicinskt, psykologiskt och socialt stöd av hög kvalitet för alla kvinnor, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)**. Det innefattar dagen-efter piller, abort och sanitetsprodukter samt flexibla lösningar med avseende för on-line-rådgivning och digitala certifikat. All **mödravård** måste vara tillgänglig och tillräckligt bemannad samt ha tillräckliga resurser. Alla ansträngningar måste riktas mot att **inte tillåta motståndare av SRHR att missbruka denna kris som en kanal för att begränsa kvinnors rättigheter**, såsom rätten till abort.
- Utökade rättigheter till **betald ledighet, distansarbete, korttidsarbete och förbättrat socialt skydd** för kvinnor i otrygga anställningar eller som redan har förlorat sina jobb. Upprätta **socioekonomiska säkerhetsnät för kvinnor i osäkra anställningar eller med osäkra kontrakt**. Skydd mot vräkning och flexibla lösningar när det gäller att skjuta upp betalningar för hyror, el, vatten etc.
- Ge stöd till små och medelstora företag som leds av kvinnor under och efter krisen
- Säkerställa tillgång till **gratis barnomsorg för alla typer av föräldrar och familjekonstellationer som arbetar i viktiga tjänster** samt ökat stöd för utsatta familjer, däribland de som tar hand om familjemedlemmar med funktionsnedsättningar
- Tillhandahålla **tjänster för migrantkvinnor och hemlösa kvinnor**, särskilt de som för närvarande avvisas från anläggningar, och ökade medel för att lindra riskerna för **kvinnor i överfulla flyktingläger** och det **sexuella våldet** som de i vissa fall utsätts för. Se till att tillgängligheten till tjänster är fri från rädsla för invandring.
- Målinriktade **åtgärder för kvinnor med funktionsnedsättning och äldre kvinnor** som har begränsad eller utebliven tillgång till stöd samt för **kvinnor med psykisk ohälsa** som ångest, ensamhet och depression
- Stöd till barn, särskilt flickors, fortsatta tillgång till utbildning, något som tidigare pandemier visat kan påverkas när skolor som stänger.
- **Stöd till kvinnor och flickor över hela världen**, som också är de som drabbas mest av krisen. Att säkerställa att **allt ekonomiskt stöd** som ges till partnerländer för att hantera krisen är **korrekt öronmärkt för kvinnor och flickor** för att säkerställa tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), undvika att **flickor tvingas arbeta** samt undvika att lockdowns leder till förlorad **självständighet för kvinnor och flickor över hela världen**.

LÅNGSIKTIGA JÄMSTÄLLDHETSÅTGÄRDER:

- Tillämpa **jämställdhetsintegrering på alla områden i återuppbygnadsstrategin**, inklusive i den ekonomiska strategin.
- **Utjämna löner och arbetsvillkor i starkt kvinnodominerade sektorer** som hälso- och sjukvården och detaljhandel så att kvinnor får vad de förtjänar – och inte bara i krisstider. **Sektorieell segregering** samt **löne- och pensionsgapet måste stängas** genom strukturella bindande åtgärder som inte är krisrelaterade till en enstaka gång. Ytterligare måste kvinnor alltid vara en del av lösningen till exempel inom vetenskaplig forskning och teknisk utveckling.

- Möjliggöra en **rättvisare representation av kvinnor i beslutsprocesser** i politiken såväl som i företagsstyrelser, genom kvotering och reserverade platser, eftersom detta kommer att bidra till att mildra pandemins långsiktiga effekter på kvinnor.
- Bryta ner **effekterna av krisen per kön** för att basera vår återuppbyggnadspolitik rörande hälsofrågor och sociala och ekonomiska aspekter på **könsspecifik data**, eftersom vetenskapliga bevis visat en könsdifferentierad påverkan under tidigare kriser

Det är avgörande att kvinnor inte glöms och inte heller tillgodoses för sent i arbetet under denna kris.

COVID-19-pandemin ökar befintliga ojämlikheter mellan könen och kräver därför adekvata jämställdhetslösningar